

Катерина Крутій

МАЙЖЕ ВСЕ ПРО СВЯТОГО МИКОЛАЯ, ДІДА МОРОЗА, САНТА КЛАУСА ТА ЇХНІХ РОДИЧІВ, або КОЛИ БУДЕМО СВЯТКУВАТИ ЗА УКРАЇНСЬКИМИ ТРАДИЦІЯМИ?

Пам'ятаємо з дитинства чарівне свято — Новий рік. Святково прикрашена ялинка вабить дивовижністю й казковістю, а біля неї всіх вітають Дід Мороз і Снігуронька. Звідки ж до нас прийшов Дід Мороз? І чому навколо бачимо переважно зображення Санта Клауса, а ще рідше – Святого Миколая?

Трохи історії

...про Діда Мороза

Генеалогічне дерево Діда Мороза сходить до духу східних слов'ян Тріскуна (Тріскунця), він же Студенець, він же Мороз.

Є ще Позвизд — це слов'янський бог заметілі та негоди. Від його легкого руху головою на землю валить град, а під його величезним плащем гуляють хуртовини. Він може літати на висоті зірок, супроводжуваний бурями й холодними вітрами.

Злою вдачею відрізнявся в слов'ян і зимовий дух Карачун (Корочун, Керечун, Крачун). Він жив під землею і велів морозами, скорочуючи життя. За ще однією старою слов'янською легендою, існував Зимник. Він мав вигляд діда маленького зросту з довгою білою бородою. Зимник ходив з непокритою головою в шубці і з залізною булавою, з кожним кроком заморожуючи все навколо. Стародавні слов'яни вважали Мороза дуже злісним богом. Адже Старець Півночі, як вони його називали, наказував холодами, від яких замерзали люди.

У східних слов'ян представлений казковий образ Мороза — богатиря, коваля, що сковає воду “залізними морозами”. Самі Морози часто ототожнювалися з буйними зимовими вітрами.

Після хрещення Русі язичницькі вірування стали витіснятися християнськими уявленнями. Головним зимовим святом стає Різдво. А грізний Мороз поволі перетворився на фольклорного Дідуса Мороза, доброго діда-чарівника, який розносить подарунки в Новорічну ніч.

Найцікавіше, коли в слов'ян почали відзначати Новий рік, у будинках часто помічали суворого бородатого діда у валянках, що достовірно відомо з народних переказів. Приходив він у той час один. Дід Мороз був із мішком, в якому приносив подарунки. В іншій руці в нього була палка.

Потрібно відзначити, що *ранній Дід Мороз зовсім не був веселим і добрим старим. Хоча подарунки дітям дарував уже тоді. Але не всім,*

а тільки найрозумнішим і найслухнянішим. Усім непосидам, невігласам і неукам діставалося хорошого стусана тією ж самою палицею, яку суворий дід приносив із собою. Час плинув, агресивний дід добрів, старів і перестав фізично карати дітей. Замість цього він перейшов до впливу психологічного. Тобто почав залякувати неслухняних дітей страшними казками. А палиця після вдосконалення перетворилася на чарівну палицю, яка набула чинності повертати до життя все живе, навіть після сильного обмороження.

Велику роль у становленні сучасного образу Діда Морозу відіграла література. Спочатку його малювали злим і жорстоким язичницьким божеством, повелителем крижаного холоду та завірюхи, який морозив людей. У поемі М. Некрасова “Мороз, Червоний ніс” (1863) Мороз заради забави вбиває в лісі бідну молоду селянську вдову, залишаючи сиротами її малолітніх дітей. У 1873 році завдяки п’єсі О. Островського “Снігуронька” Дід Мороз обзавівся молодою помічницею — дочкою, що пізніше письменники й поети “переробили” у внучку.

У звичному для нас вигляді доброго й симпатичного дідка Дід Мороз з’явився ще в 1840 році в розповіді князя й письменника В. Одоєвського “Мороз Іванович” (у збірці творів для дітей — “Дитячі казки дідуся Іриня”). Це була літературна обробка народної казки “Морозко” – про недоброго діда, який ледачу дівчину на смерть заморозив. У пом’якшеному ж варіанті письменника ледарці дістається не смерть, а лише намисто з бурульок.

Одночасно й незалежно від літературного образу Мороза в міському середовищі виникає й розвивається міфологічний персонаж. Так під час створення новорічної міфології відбулося народження Діда Мороза.

Цікаво, що в Діда Мороза є ім’я по батькові! Звичайно ж, класичне слов’янське — Васильович. Пішло це з того, що за старим календарем у ніч з 31 на 1 січня було свято Василів вечір (від церковного свята — дня пам’яті Василя Великого).

Так само це свято називали Кутя.

Сутність у тому, що люди намагалися відсвяткувати цей день у новому одязі, зі смачною їжею і, головне, весело, тому що вважали, що як відзначать цей день, так наступний рік і пройде. Якщо в Нового року є “тато” — Василів день, то можна вважати, що по батькові Дідуся Мороза — Васильович.

Під час антирелігійної кампанії в колишньому Союзі у 1920-х роках ялинка і Дід Мороз стали розглядатися як “продукт антинародної діяльності капіталістів”.

У 1935 році з'явилася така теза, яку озвучив один із соратників Сталіна Павло Постишев про те, що потрібно організовувати святкування Нового року з новими радянськими традиціями.

І тоді з'явився цей Дід Мороз. Тобто основна ідея, яка закладалася тоді, мала на меті спробувати витягнути з офіційної свідомості святого Миколая, який був пов'язаний з такими різдвяними релігійними традиціями.

У Радянському Союзі цей персонаж вперше офіційно з'явився в 1937 році.

Чому це відбулося в 1937 році? 1937 рік – це період найбільших політичних репресій в Радянському Союзі, коли велася боротьба в тому числі і з Церквою, тому радянській владі конче було необхідно якимось чином усунути чи *спробувати мінімізувати вплив Церкви, церковних традицій, пов'язаних зі святкуванням Різдва.*

З 1937 року з'являється завжди в супроводі своєї онучки Снігуроньки й іноді з хлопчиком — уособленням нового року.

До речі, професійне свято Дідів Морозів відзначається кожної останньої неділі серпня.

Звісно, за сучасних часів, ідеологічне підґрунтя появи Діда Мороза пішло в історію. Тому новому поколінню вирішувати кого за персонажа вони візьмуть на святкування.

...про Санта Клауса

Історичні корені походження Санта Клауса йдуть далеко в глибину століть. Санта Клаус, якого ми сьогодні знаємо, об'єднує в собі безліч легенд та історій, що зазнали із часом деяких змін.

Прототипом Санта Клауса християнського часу став Святий Миколай Мирлікійський (Туреччина).

Санта Клаус з'явився в американській пресі в 1773 році. Літературний образ створив Вільям Джилл, який у 1821 році написав вірш "Santeclaus". У 1823 р. Климент Кларк Мур більш докладно описав зустріч із Санта Клаусом і першим зобразив його як життєрадісного немолодого ельфа та поселив у Лапландії.

Видавець Луїс Пранг поширив в Америці англійську традицію надсилати друзям і родичам на Різдво вітальні листівки. У 1885 році він випустив вітальну листівку, на якій був намальований Санта Клаус у червоному костюмі.

У Європі такий образ Санта Клауса поширився після Другої світової війни. Поступово пам'ять про архієпископа в Німеччині та інших західних країнах стерлася, і Санта-Ніколаус остаточно перетворився на Санта-Клауса.

На протестантських територіях центральної та північної Німеччини Святий Микола пізніше став відомий як Weihnachtsmann. В

Англії його стали називати Батько Різдво (Father Christmas). Святий Миколай проклав собі дорогу до Сполучених Штатів із датськими іммігрантами і вже там його стали називати Санта Клаусом. У північноамериканській поезії та образотворчому мистецтві Санта Клаус з його білою бородою, червоним жакетом і шапкою з помпоном з'являвся в ніч перед Різдвом на санях, запряжених оленями, спускався в будинок через трубу й залишав подарунки в панчохах, які діти вивішували біля каміна. Діти завжди хотіли знати, звідки він приїжджає, і де проводить цілий рік до Різдва, і де ж він бере подарунки. Із цих питань виросла легенда про те, що Санта живе на Північному полюсі, там же, де й розташовується його склад подарунків.

Однак у 1925 році на Північному Полюсі ще не було пасовищ оленів, і газети повідомили, що Санта Клаус насправді живе у Фінській Лапландії. Пагорб, розташований прямо на східному узбережжі Фінляндії, нагадує вухо кролика, але насправді є вухом Санта Клауса, яким він слухає, як поводять себе діти з усього світу. У Санти є помічники, це група ельфів, котрі мають власну історію в Скандинавських легендах.

Автентичний лапландський Санта – це зовсім не той веселий дідуган з білою бородою у червоній шубі, якого ми звикли бачити. Справжній Йоллопуке, пращур сучасного лапландського Санти – це різдвяний цап! Мешканці Лапландії кажуть, що Йоллопуке надто лякав дітлахів. І саме тому прислухався до порад власних гномів, скинув роги, змінив одяг і навчився керувати мотосанчатами. Але потім у 1985 році Санта Клаус разом зі своєю дружиною та численними помічниками-гномами офіційно перебрався на Північне полярне коло, у передмістя губернії Лаппі — місто Рованієми.

Найвідоміший із орієнтирів, де слід шукати Діда Мороза або, за європейською традицією, Санта Клауса – це *Лапландія*.

Три тисячі кілометрів літаком, ще трохи на оленях і єдина у світі справжня Полярна резиденція Санта Клауса перед вами. Проте туди не так просто потрапити - неодмінно потрібно перетнути Полярне коло. У Лапландії, біля Сантиного офісу це не умовна паралель на карті, а цілком реальний географічний орієнтир.

Більше читайте тут:

<https://tsn.ua/kultura/yak-znaiti-dida-moroza-v-laplandiyi.html>

...про Святого Миколая

Відомо, що в IV столітті на території сучасної Туреччини жив Святий Миколай (проте Святим став не відразу).

Він з любов'ю ставився до людей і завжди допомагав бідним (дозволяли кошти). За однією з версій, Святий дізнався про те, що один батько хоче продати своїх трьох дочок заради грошей. Микола вирішив допомогти родині й перед Різдом підкинув у будинок через вікно 3 мішечки з монетами. Зробив Святий Миколай це для того, щоб дівчата накопичили коштів і змогли вийти заміж. Але одного разу вікна виявилися закриті, і йому довелося вкинути мішечки в трубу. За іншою версією, закинуті в трубу гроші потрапили прямо в шкарпетки, які сушилися біля вогню. Звідти й пішла традиція католиків — вішати святкові шкарпетки біля каміна.

Однак ці дівчата були не єдиними, кому допомагав Святий Миколай. Одягнений так, щоб його не впізнали, він часто ходив по вулицях і дарував подарунки дітям і всім нужденним. Так що цілком можливо, що саме ця людина є прототипом Санти. Тільки той жив насправді, і йому не потрібен був особливий день для того, щоб комусь щось подарувати. Відтоді було прийнято в день Святого Миколи, 6 грудня (19 за новим стилем), дарувати дітям подарунки, як це робив відомий архієпископ. У зв'язку із уведенням нового календаря святий став "приходити" спочатку на Різдво, а потім і на Новий рік.

В Україні також популярний *Святий Миколай*. Це не прообраз Діда Мороза, а окремий герой, схожий своїм походженням із Санта Клаусом. Він підкладає дітям подарунки під подушки, коли ті сплять. І відбувається це не в Новорічну ніч, а трохи раніше — 19 грудня.

Святий Миколай в Україні з 2003 року мешкає за адресою: 78633, Івано-Франківська обл., Косівський р-н, с.Пістинь, Маєток Святого Миколая. Його оселя налічує 7 кімнат. Головною, без сумніву, є *пошта Святого Миколая – храм дитячих мрій*, із сотнями, тисячами листів з різних куточків України. Тут Святий Миколай зі своїми помічниками пише відповіді, знаходить благодійників, які можуть виконати щире дитячу мрію. У кімнаті казкових снів – м'яке дерев'яне ліжко, барвистий килим, різноманітні іграшки, пухнаста новорічна ялинка. У сусідніх – виставка ялинкових прикрас (аж очі розбігаються); клас, де дітки вчаться майструвати сувеніри; світлиця, де проходять святкові заходи. Є кімната-музей природи, яка допомагає відвідувачам цікаво відкривати довкілля.

На кого чекають малюки в інших країнах?

– Австралія, США — Санта Клаус, австралійський Дід Мороз такий же, тільки в плавках і на скутері (дуже спекотно першого січня в країні кенгуру).

- Австрія — Сильвестр;
- Алтайський край — Соок-Таадак;
- Англія — Батечко Різдво;

– Бельгія, Польща — Святий Миколай. Як свідчить легенда, він залишив родині, що дала йому притулок, золоті яблука в черевичку перед каміном. Він їздить на коні, одягнений в митру й білу єпископську мантию. Його завжди супроводжує слуга-мавр Чорний Пітер, який за спиною несе мішок із подарунками для слухняних дітей, а в руках — різки для пустунів;

– Білорусь — Зюзя, дуже загартований: він ходить босоніж і живе в лісі. Зовнішнім виглядом він не відрізняється в іншому від українського Діда Мороза;

- Болгарія — Дядо Коледа;
- Греція, Кіпр — Святий Василь;
- Данія — Юлетомте, Юлеманден, Святий Ніколас;
- західні слов'яни — Святі Мікалаус;

– Італія — Баббо Натале. Крім нього, до слухняних дітей приходить добра фея Бефана (Ла Бефана) і дарує подарунки. Пустунам же дістається вуглинка від злої чарівниці Бефани;

- Іспанія — Папа Ноель;
- Казахстан — Аяз-ата;
- Калмикія — Зул;
- Камбоджа — Дід Жар;
- Карелія — Паккайне;
- Китай — Шо Хін, Шен Дань Лаожень;
- Колумбія — Папа Паскуаль;

– Монголія — Увлін Увгун у супроводі Зазан Охин (Снігуронька) і Шини Жила (хлопчик-Новий рік). Новий рік у Монголії збігається зі святом скотарства, тому Дід Мороз носить одяг скотаря;

- Нідерланди — Синтерклаас;
- Німеччина — Вайнахтсманн;
- Норвегія — Ніссе (маленькі домовики). Ніссе носять в'язані ковпачки і люблять смачненьке;

– Росія — Дід Мороз, Дід Тріскун, Морозко й Карачун в одній особі. Він трохи суворий на вигляд. Носить шубу до землі й високу шапку, в руках у нього крижана палиця й мішок подарунків;

- Румунія — Мош Джеріле;

- у Сербії, Чорногорії, Боснії і Герцеговині його ім'я звучить як Діда Мраз, а в Словенії — Дедек Мраз;
- Узбекистан — Корбобо і Коргиз (Снігуронька). В узбецькі кишлаки в новорічну ніч верхи на осли вїжджає “сніжний дідусь” в смугастому халаті — Корбобо;
- Фінляндія — Йоулупуккі. Таке ім'я йому дано не дарма: “Йоулу” означає Різдво, а “пуккі” — козел. Багато років тому Дід Мороз носив цапову шкуру й подарунки розвозив на козлі;
- Франція — добрий Дід Січень — Пер Ноель (ходить у широкополому капелюсі з палицею і приносить дітям у кошику подарунки) та суворий Шаланд (бородатий старий у хутряній шапці й плащі, носить у кошику різки для неслухняних та лінивих дітей);
- Чехія, Словаччина — Дід Мікулаш;
- Швеція — Крісе Крінгл, Юлніссан, Юль Томтен (Йолотомтен);
- Японія — Сегацу-сан (традиційний), Одзі-сан (модифікований Санта).

Далі пропоную порівняльну таблицю зазначених персонажів.

**Порівнюємо Діда Мороза, Санта Клауса та Святого Миколая
(складено К.Крутій)**

<i>Відмінності</i>	<i>Дід Мороз</i>	<i>Санта Клаус</i>	<i>Святий Миколай</i>
Коли чекати	Новий рік	Різдво	Щорічно 19 грудня
Реалії	Міфічний дух зими або герой казок.	Був реальною історичною особою, яка за свої добрі справи за життя стала святою.	Жив у IV столітті на території сучасної Туреччини, за свої добрі справи за життя став святим
Зріст, постава	Високий, ставний	Невисокий, кремезний	Вчені провели дослідження та з'ясували, як виглядав святий Миколай: 167 см у зріст, з карими очима, шкірою оливкового кольору. Також, припускають, що він був вегетаріанцем.
Одяг, аксесуари	Сорочка й штани білі. Довга червона або блакитна шуба, облямована лебединим пухом, підперезана	Червона куртка, підперезана шкіряним ремнем із пряжкою. Червоні штани. Червоні рукавички.	Носить ризу та корону. Довга риза блакитного кольору. Іноді з палицею.

	<p>поясом. Валянки. Шапка червона, облямована лебединим пухом і розшита сріблом та перлами. Прикрашені узором рукавиці. Палиця.</p>	<p>Чорні чобітки. Ковпачок із білим помпоном. Іноді – окуляри. Димить трубкою. Палка із загнутим верхом.</p>	
Борода	Довга огрядна борода.	Коротка кучерява.	Довга, сива
Сімейний стан	Приходить на свято з онучкою Снігуронькою. У Діда Мороза є дружина, і звать її Зима.	Одружений, але місіс Санта-Клаус, мабуть, частіше сидить удома, на людях з'являється рідко.	Не одружений.
Спосіб пересування	Пересувається по бездоріжжю на лижах або в окремих випадках за допомогою саней, запряжених трійкою швидких коней.	Подорожує в оленячій упряжці.	Подорожує пішки із величезним мішком, в якому безліч подарунків. Спускається з небес і у супроводі своїх помічників – ангелика та чортика. Начебто одержує вказівку від янгола, який переконує, що впродовж року дитина

			була слухняна, чи від чортика, який згадує, у чому малеча прогрішилась.
Участь у святі	Входить у будинок через двері. Діти шукають подарунки Діда Мороза під ялинкою. Шукає загублену Снігуроньку. Розпитує дітей, як вони себе поводять, просить розповісти вірш. І тільки потім дарує подарунки.	Проникає в будинок через димар, залишає подарунки і так само таємно йде. Розкладає подарунки у вовняні панчохи, розвішані над каміном.	Дарує подарунки лише слухняним діткам, а тим, хто робив шкоду впродовж року — кладе під подушку різку. Це, як правило, просто застереження для дітей, яке завжди завершується саме подарунками.

ПИШЕМО ЛИСТИ

ПОРАДИ ПЕДАГОГАМ: починаючи писати з дітьми листа Дідові Морозу або Санті, пам'ятайте, що новорічне звернення має відповідати правилам: воно повинно починатися з вітання, а не слів “надішли мені...”; містити розповідь про себе, про те, як пройшов рік; пояснити, навіщо зазначені в посланні подарунки потрібні; перед відправкою дати прочитати листа батькам (це збільшить шанси отримати бажаний подарунок!).

ПОРАДИ БАТЬКАМ ДО СВЯТ:

Якщо дитина не любить дитячі галасливі свята, батьки часто турбуються: можливо, з нею щось не так? Вона нещасна? Хвора? У неї проблеми зі спілкуванням?

Чомусь мамам і татам важко припустити, що нормальна, добре розвинута дитина може не любити такі заходи тому, що там не цікаво.

Є декілька головних причин, чому діти без захвату відвідують такі заходи:

– На святковий ранок не можна спізнитися, тому часто доводиться переодягатися в костюм або наряд поспіхом, це неприємно.

– Дуже багато людей, і більшість із них — незнайомі.

– Треба йти самому, маму й тата не пускають (це дискомфортно не тільки малюкам трьох-чотирьох років, а й шести, і навіть семирічним дітям, особливо коли свято велике — наприклад ялинка в Палаці культури).

– Нічого не видно, тому що багато людей.

– Можуть примусити розповідати вірш.

– Не можна піти або навіть просто відійти вбік і зайнятися чимось іншим.

– Нудні ігри та конкурси.

Краще дотримуватися деяких простих правил:

■ Для дитини краще відвідати одне, але гарне, веселе, з любов'ю влаштоване свято, ніж три великих, офіційних, але бездарних заходи. Не женіться за кількістю — думайте про якість.

■ У перший раз краще піти на велике свято в компанії. Скооперуйтеся з однією-двома знайомими мамами і домовтеся повести своїх дітей на свято разом. Так Вашій дитині буде веселіше і спокійніше. Якщо в малюка вже є досвід відвідування Ялинки, і він не хоче повторення, намагайтеся зрозуміти, чому саме йому там не сподобалося. Іноді причина виявляється з дорослої точки зору така дріб'язкова, що нам легко її усунути (дитина боїться загубитися в натовпі).

■ Вибирайте заходи, куди пускають із батьками.

- Ідіть зі свята тоді, коли захоче дитина, навіть якщо це буде за 25 хвилин після початку. Її комфорт і задоволення в цьому випадку — найголовніше правило.
- Не примушуйте доньку чи сина неодмінно виступати — читати вірші, співати або, не дай Боже, танцювати. Хай зробить це, якщо захоче.
- Намічаючи, куди піти з малюком, дізнайтеся про свята більше й вибирайте ті, про які добре відгукуються не лише батьки, а й діти.

Під час підготовки матеріалів використано матеріали таких сайтів:

<http://uk.wikipedia.org/wiki>

<http://www.nice-places.com>

<http://www.gala-concert.com>

<http://www.nvk3.se-ua.net>

<http://siver.com.ua>

<http://www.parenting.ru>

<https://www.radiosvoboda.org/a/ukraine-father-frost/28951338.html>

Висловлю ще декілька власних думок щодо святкування (чи не святкування) за участю Діда Мороза або Святого Миколая в дитячому садочку.

Попереду підготовка до новорічних свят. На жаль, щорічно в цій підготовці забуваємо про головного героя свята. Ні, не про Діда Мороза чи Снігурку.

Ми забуваємо про Дитину.

Ми, дорослі, починаємо «догравати» своє дитинство, свої нездійснені мрії про свято...

Ми самостійно, без участі дітей, розробляємо такі складні сюжети в сценаріях, що навіть дорослий, який спостерігає за дійством, навряд чи зможе розібратись у всіх перипетіях із героями...

Хочу висловити власні думки щодо присутності на новорічному святі або запрошеного аніматора, або перевдягненої виховательки в ролі Діда Мороза.

Передусім – аніматор, у більшості випадків, погано орієнтується в сценарії, у вікових особливостях дітей у залі, часто-густо це професійний актор-танцюрист і «працює» на дорослу аудиторію. Він подобається присутнім жінкам, вони фільмують його на телефони та виставляють у соціальних мережах.

Діти, як загіпнотизовані кролики, дивляться на Діда, який шаленіє від можливості показати нижній брейк-данс. Йому вже ніколи прослухати віршики, які приготували діти. Але й тут – обмеження за сценарієм, будуть розповідати 2-3 дитини, бо the show must go on.

Але й перевдягнена вихователька в ролі Діда Мороза – це теж не найкращий варіант. Діти швидко вгадують жіночі риси і починають шепотіти, що «Дід не справжній!».

А як же ж диво? А його немає, ми, дорослі, прикладаємо багато зусиль, щоб це диво не зберегти, розв'язати, зім'яти...

Потім починається розподіл-роздача подарунків від Діда Мороза.

Подарунки всім однакові. Їх купувала «трійка» матусь-активісток, які на свій розсуд і смак вирішили, що канцтовари – це безпрограшний варіант, або хлопчикам-машинки, а дівчаткам – лялечки. Але ж діти пишуть листи Діду Морозу, просять особистий подарунок! У більшості випадків подарунок буде вдома, але від нібито якогось іншого Діда Мороза. А потім ще дитину поведуть на свято до палацу культури, на інший «новорічний ранок» тощо, там теж буде Дід Мороз. Якесь нескінчене коло цих дідів.

А якщо повернути сім'ї право виховання власної дитини? Поставити перед фактом – вашу дитину передусім виховуєте ви! Це батьки першими формують цінності, світогляд, ставлення до релігії, близьких, родини та України в цілому.

На жаль, ми й дотепер перебуваємо у впевненості, що дитячий садок виконує функцію «суспільного дошкільного виховання». І всіма своїми заходами намагаємось підтримати вже давно не життєдайну функцію.

ПРОПОНУЮ:

віддати в сім'ю те, що їй належить за фактом народження дитини - виховання. Суспільство, дитячий садок, як суспільна інституція, може лише допомогти у вихованні, але не замінити сім'ю.

Дід Мороз, а також і Святий Микодай хай приходять у родину! У дитячому садочку – свято зими! А не новорічне! Досвіду в дітей святкування ще немає, свято буде потім, із батьками. Можна провести після новорічних свят бесіди, пограти в ігри, але потім, а не до свята. Тоді й ігри будуть іншого практичного наповнення!

Наступне – це ялінка в груповій кімнаті та в музичній залі.

Можна скільки завгодно працювати над річними завданнями ЗДО щодо формування екологічного мислення в дітей і дорослим, але потім притягнути зрублену ялинку до зали, ще й в групі роздати для прикрашання. По закінченні святкових дійств – викинути ялинку, яка могла б ще в лісі рости й рости, як непотріб - на смітник.

Говоримо одне, думаємо інше, а робимо – третє...

ПРОПОНУЮ:

підвести дітей до рішення виготовити ялинку для групи самостійно, звісно – потім і прикрасити її власноруч зробленими іграшками та гірляндами. Ялинку можна зробити з різних матеріалів.

Інформаційна підтримка з мого боку буде постійна щодо варіантів виготовлення ялинок. Для початку можна подивитись тут:

<https://www.pinterest.com/pin/568509152954175435/>

<https://www.facebook.com/groups/919279068082786/>

Це буде ще одна спільна, цікава і креативна діяльність дітей і дорослих. Обіцяю незабутні емоції і радість від дійства.

Усвідомляю, що висловлені пропозиції й дотепер є дискусійними.

Але впевнена, що будуть послідовники, ті, хто поділяє мої думки.

Бажаю всім, хто підтримає **флешмоб «Збережемо ялиночку»**, поруч мати однодумців і помічників!

Успіхів!

Ми це обов'язково зробимо!